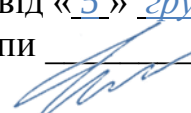


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО

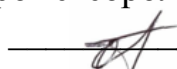
на засіданні групи забезпечення
спеціальності

Протокол № 4 від «5» грудня 2022 року

Голова групи  Гриб О.М.

УЗГОДЖЕНО

Директор Навчально-наукового
гідрометеорологічного інституту

 Овчарук В.А.

С И Л Л А Б У С

навчальної дисципліни «Ландшафтознавство»

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

ОПП – Землеустрій та кадастр

Рівень вищої освіти – БАКАЛАВР

Рік навчання - третій, семестр – 6 (денна ф.н.).

кількість кредитів ЄКТС – 5/150 годин, форма контролю – екзамен

2022-2023 н.р.

Автор: 1. Данілова Наталія Василівна, кандидат географічних наук, старший викладач

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри агрометеорології і агроєкології від « 21 » листопада 2022 року, протокол № 7

Викладачі;

1. Лекційний модуль - Данілова Наталія Василівна, старший викладач, кандидат географічних наук
2. Практичний модуль – Данілова Наталія Василівна, старший викладач, кандидат географічних наук

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

Рецензент: доктор географічних наук,
проф. Польовий Анатолій Миколайович

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Формування у студентів теоретичних знань про ландшафти як природно-територіальні комплекси, фактори і процеси, що їх утворюють, та компоненти ландшафтів. Надзвичайно важливе значення має досконале вивчення динаміки та еволюції природних і антропогенних ландшафтів у землевпорядкуванні з метою оптимізації використання для збереження екологічної рівноваги природних та антропогенних ландшафтів.
Компетентність	СК01. Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою. СК04. Здатність обирати та використовувати ефективні методи, технології та обладнання для здійснення професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою.
Результат навчання	РН05. Вміти застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою. РН09. Збирати, оцінювати, інтерпретувати та використовувати геопросторові дані, метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження, застосовувати статистичні методи їхнього аналізу для розв'язання спеціалізованих задач у сфері геодезії та землеустрою. РН10. Обирати і застосовувати інструменти, обладнання, устаткування та програмне забезпечення, які необхідні для дистанційних, наземних, польових і камеральних досліджень у сфері геодезії та землеустрою.
Базові знання	- фізико-географічні процеси і ландшафтоутворюючі фактори; - компоненти ландшафтів як результат взаємодії факторів ландшафтоутворення; - структуру ландшафтів та їх властивості; принципи класифікації і класифікаційні ознаки ландшафтів; - класифікацію ландшафтів світу України; - генетико-морфологічну територіальну структуру; - екосистеми та їх властивості; - концепцію ландшафто-екологічної ніші; - класифікацію природних ресурсів та антропогенні ландшафти.
Базові вміння	- виконувати підготовку топографічних карт до складання карт елементів рельєфу; - складати карти форм рельєфу, експозиції місцевості, стрімкості схилів, ґрунтів, рослинності; - складати карти ландшафтів різного таксономічного рангу (урочищ та фацій); - виконувати покомпонентне врахування ландшафтних особливостей у проектах землевпорядкування (у тому числі з урахуванням несприятливих процесів і явищ на орних землях та зональних особливостей ландшафтів).

Базові навички	Мати навички виконувати підготовку та складати карти ландшафтів форм рельєфу, експозиції місцевості, стрімкості схилів, ґрунтів, рослинності з врахуванням ландшафтних особливостей у проєктах землевпорядкування.
Пов'язані сиλλαбуси	Немає
Попередня дисципліна	Геоінформатика та ГІС
Наступна дисципліна	Топографія з основами картографії, Землеустрій
Кількість годин	Денна форма навчання: Лекції: 45 годин, практичні заняття -30 годин, СРС - 75 годин.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційні модулі

КОД	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Загальні відомості з ландшафтознавства	18	8
	Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан і перспективи розвитку ландшафтознавства		
	Тема 2. Теоретичне обґрунтування класифікації ландшафтів і фізико-географічне районування		
ЗМ-Л2	Прикладне ландшафтознавство	27	17
	Тема 3. Ландшафтна екологія		
	Тема 4. Земельні ресурси та антропогенні ландшафти		
	Тема 5. Агроландшафти як клас антропогенних ландшафтів		
Екзамен	Підготовка до екзаменаційної контрольної роботи		20
Всього		45	45

Консультації за попередньою домовленістю: Данілова Наталія Василівна (nataliadanilova0212@gmail.com)

2.2. Практичні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	Практична робота 1. Підготовка топографічних основ для складання ландшафтної карти	4	4
	Практична робота 2. Підготовка морфометричної карти форм рельєфу	4	4
	Практична робота 3. Підготовка морфометричної карти	4	4

	стрімкості схилів		
ЗМ-П2	Практична робота 4. Визначення експозиції схилів на досліджуваній території	6	6
	Практична робота 5. Аналіз карт ґрунтів та рослинності	6	6
	Практична робота 6. Побудова карти ландшафтів (на рівні місцевості)	6	6
Всього		30	30

Консультації за попередньою домовленістю: Данілова Наталія Василівна (nataliadanilova0212@gmail.com)

2.3 Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи		Кількість годин	Строк проведення
ЗМ-Л1	1. Підготовка до лекційних занять (УО)	Вивчення певних тем лекційного модулю	3	До кожної лекції 5-й тиждень семестру
	2. Підготовка до модульної контрольної роботи (обов'язково)	Контрольна робота (обов'язкова)	5	
ЗМ-П1	1. Підготовка до практичних занять УО).	Збір необхідної інформації	4	До кожного заняття За розкладом
	2. Підготовка до захисту практичних робіт (обов'язково)	Оформлення звітів з практичних робіт: результатів розрахунків, графіків, таблиць та узагальнень, відповіді на запитання (обов'язково)	8	
ЗМ-Л2	1. Підготовка до лекційних занять (УО)	Вивчення певних тем лекційного модулю	7	До кожної лекції 15-й тиждень семестру
	2. Підготовка до модульної контрольної роботи (обов'язково)	Контрольна робота (обов'язкова)	10	
ЗМ-П2	1. Підготовка до практичних занять (УО).	Збір необхідної інформації	6	До кожного заняття За розкладом
	2. Підготовка до захисту практичних робіт (обов'язково)	Оформлення звітів з практичних робіт: результатів розрахунків, графіків, таблиць та узагальнень, відповіді на запитання (обов'язково)	12	
	Підготовка до екзаменаційної контрольної роботи		20	
	Разом		75	

2.4. Методика проведення та оцінювання контрольних заходів.

Теоретичний курс вивчення дисципліни «Ландшафтознавство» містить п'ять тем, які об'єднані в два лекційні модулі: **ЗМ-Л1** (теми 1-2), **ЗМ-Л2** (теми 3-5) і шість практичних робіт, які входять в два практичних модулі: **ЗМ-П1** (роботи 1-3) і **ЗМ-П2** (роботи 4-6).

Загальна оцінка вивчення дисципліни складає **100 балів**, із них теоретичної частини (**ЗМ-Л**) – **60 балів** (відповідно **ЗМ-Л1 -30 балів** і **ЗМ-Л2 – 30 балів**) і практичної частини (**ЗМ-П**) – **40 балів** (відповідно **ЗМ-П1 – 20 балів** і **ЗМ-П2 -20 балів**).

Дві контрольні модульні роботи з теоретичної частини містять по 20 тестових питань з п'яти тем теоретичного змістовного модуля (**ЗМ-Л**). Кожне питання **ЗМ-Л1** оцінюється в **1,5 балів** (всього **30 балів**), **ЗМ-Л2** також оцінюється в **1,5 балів** (всього **30 балів**). Зарахування модульних робіт відбувається за умови правильних відповідей на 12 питань, тобто за **18 балів** для **ЗМ-Л1** і **ЗМ-Л2**. По **5 балів** знімається за несвоєчасність виконання кожної із модульних контрольних робіт. Максимальна оцінка – **60 балів**, а мінімальна – **36 балів**.

Практичний модуль (**ЗМ-П**) складається із шести практичних робіт, які об'єднані в два практичних модулі – **ЗМ-П1** – роботи 1-3 і **ЗМ-П2** – роботи 4-6. Максимальна оцінка **ЗМ-П1** – **20 балів** (із них практичні роботи 1-3 відповідно оцінюються на **7, 7 і 6 балів**; по **1 балу** знімається за несвоєчасність захисту звітів. Максимальна оцінка **ЗМ-П2** – **20 балів** (із них практичні роботи 4 і 6 оцінюються в **8, 8 і 5 балів**; по **1 балу** знімається за несвоєчасність захисту звітів. Максимальна оцінка за **ЗМ-П** – **40 балів**, а мінімальна – **24 балів**.

2.4.1 Для денної форми навчання.

На вивчення дисципліни відводиться 5 кредитів (150 годин), із них на лекції відводиться 45 годин, на практичні заняття – 30 годин, на самостійну роботу – 75 годин (відповідно 45 годин на теоретичну і 30 годин на практичну частину).

Методика проведення і оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л полягає у перевірці засвоєння матеріалу попередньої лекції шляхом опитування студентів на початку наступної лекції і виконанні студентом модульної контрольної роботи у терміни, зазначені в табл. 2.3.

Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-П полягає у перевірці підготовки до виконання практичних робіт і оформлених звітів виконаних робіт, які складаються із результатів розрахунків, ілюстрації цих результатів і зроблених висновків та відповідей на питання в кінці робіт у терміни, зазначені в табл. 2.3.

2.5 Методика проведення та оцінювання підсумкового заходу.

Контроль поточних знань виконується на базі кредитно-модульної системи організації навчання. Підсумковим контролем рівня знань студентів є екзамен.

Наприкінці періоду вивчення дисципліни студент отримує інтегральну оцінку за відповідною шкалою. Студент вважається допущеним до підсумкового контролю, якщо він виконав всі види робіт, передбачені силлабусом дисципліни і набрав за модульною системою суму **не менше 20 балів** – за практичну частини.

Екзаменаційна контрольна робота має один варіант, що складається з 20 питань відкритого типу. Максимальна оцінка за виконання екзаменаційної контрольної роботи - **100 балів**.

Інтегральна оцінка з дисципліни, яка закінчується екзаменом розраховується за формулою:

$$B = 0,5 \times O3 + 0,5 \times OE,$$

де O3 - оцінка за змістовними модулями,

OE - оцінка екзаменаційної контрольної роботи.

Максимальна оцінка за дисципліну оцінюється в **100 балів**. Використовуються такі критерії оцінювання дисципліни:

ОЦІНКА		
За національною шкалою	За шкалою ECTS	За системою ОДЕКУ (у балах)
5 (відмінно)	A	90-100
4(добре)	B	82-89,9
4(добре)	C	74-81,9
3 (задовільно)	D	64-73,9
3 (задовільно)	E	60-63,9
2 незадовільно)	FX	35-59,9
2 незадовільно)	F	01-34,9

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна навчальна робота формує у студентів здатності до самостійної роботи у навчальній, науковій, професійній галузях, сприяє оволодінню досвідом творчої, дослідницької, соціально значущої діяльності.

Під час вивчення лекційних та практичних модулів рекомендується скористатися електронним курсом «Ландшафтознавством» <http://dpt02s.odetu.edu.ua/enrol/index.php?id=207>, в якому міститься конспект лекцій з дисципліни, методичні вказівки до виконання практичних робіт та додаткова література.

3.1 Модуль ЗМ-Л1

Загальні відомості з ландшафтознавства, яка включає такі теми: історія виникнення, сучасний стан і перспективи розвитку ландшафтознавства,

теоретичне обґрунтування класифікації ландшафтів і фізико-географічне районування.

3.1.1 Повчання.

Самостійна робота студентів денної форми навчання щодо вивчення ЗМ-Л1 полягає у вивченні тем лекційних модулів та підготовки до модульної контрольної роботи.

Вивчення тем лекційних модулів дисципліни, що наведені у п. 2.1 передбачає опрацювання лекційного матеріалу, вивчення основного і, за бажанням, додаткового навчально-методичного забезпечення зі списку літератури та перевірку знань шляхом відповіді на питання самооцінки.

Після вивчення тем змістовного модуля **ЗМ-Л1** за допомогою навчально-методичного забезпечення [1] студент має оволодіти такими знаннями:

- історію виникнення ландшафтознавства;
- сучасний стан ландшафтознавства в Україні;
- розвиток ландшафтознавства в зарубіжних країнах;
- перспективи розвитку ландшафтознавства;
- поняття та трактовки ландшафту, основні етапи вивчення ландшафтів;
- ландшафтоутворюючі фактори та процеси;
- поняття про географічну оболонку та ландшафтну сферу;
- основні закономірності формування ландшафтів;
- класифікацію ландшафтів світу та України;
- генетико-морфологічну ландшафтну територіальну структуру;
- принципи складання ландшафтних карт і легенд до них.

3.1.2 Питання для самоперевірки (базова компонента виділена напівжирним шрифтом)

1	Перерахуйте етапи розвитку ландшафтознавства як науки.	[2] с.11-15
2	Ким та коли введені термін «ландшафт»?	[2] с.7
3	Ким та коли введені термін «ландшафтознавство»?	[2] с.8
4	Який вклад Л.С. Берга у розвиток ландшафтознавства?	[2] с.9-10
5	Які галузеві напрями ландшафтознавства почали формуватись на третьому етапі?	[2] с.15
6	Які головні ознаки сучасного етапу розвитку ландшафтознавства?	[2] с.15-17
7	Кого з українських ландшафтознавців Ви можете назвати ? Які галузеві напрями вони розвивали?	[2] с.18-19
8	На чому ґрунтується міждисциплінарний фрактальний підхід?	[2] с.18
9	Які ландшафтні регіони називають вернакулярними?	[2] с.23

10	Назвіть перспективні напрями ландшафтознавчих досліджень.	[2] с.14, 17
11	Дати пояснення поняттю ландшафт.	[2] с.25
12	Назвіть основні складові гідросфери.	[2] с.32
13	Які принципи класифікації і класифікаційні ознаки ландшафтів ви знаєте?	[2] с.37-38
14	Що таке топографічна карта?	[2] с.57
15	Назвіть масштаби топографічних і ґрунтових карт.	[2] с.57
16	Що таке вододіл?	[2] с.59
17	Що таке схил?	[2] с.59
18	Що таке стрімкість схилів?	[2] с.62
19	Що таке закладання горизонталей?	[2] с.62
20	Що таке експозиція схилів?	[2] с.63

3.2 Модуль ЗМ-Л2

Прикладне ландшафтознавство.

3.2.1 Повчання.

Самостійна робота студентів денної форми навчання щодо вивчення ЗМ-Л2 полягає у вивченні тем лекційних модулів та підготовку до модульної контрольної роботи.

Вивчення тем лекційних модулів дисципліни, що наведені у п. 2.1 передбачає опрацювання лекційного матеріалу, вивчення основного і, за бажанням, додаткового навчально-методичного забезпечення зі списку літератури та перевірку знань шляхом відповіді на питання самооцінки.

Після вивчення тем змістовного модуля **ЗМ-Л2** за допомогою навчально-методичного забезпечення [1, 2] студент має оволодіти такими знаннями:

- Концепція екосистеми. Ландшафтно-екологічний підхід дослідження геосистем;

- властивості геосистем й загальні закономірності їх еволюції;
- природні ландшафтно-екологічні фактори;
- рівні територіальної розмірності геосистем;
- стійкість геосистем до техногенних впливів;
- принципи та правила створення культурних ландшафтів;
- класифікацію природних ресурсів;
- земельні ресурси;
- антропогенні ландшафти;
- оптимізацію антропогенних ландшафтів;
- поняття агроландшафтних екосистем та агроландшафтів.

3.2.2 Питання для самоперевірки (базова компонента виділена

напівжирним шрифтом)

1	Назвати основні завдання ландшафтної екології.	[2] с.74-75
2	Назвати закономірності еволюції екосистем.	[2] с.75-76
3	Назвати екологічні фактори, які обумовлюють формування ландшафтів.	[2] с.76-77
4	Дати визначення поняттю та назвати фактори-ресурси і фактори-регулятори.	[2] с.76-77
5	Дати визначення ландшафтної екологічної і фізіологічної амплітуд.	[2] с.77
6	За якими чинниками визначаються межі ландшафтних амплітуд?	[2] с.77
7	За якими факторами визначають ландшафтно-екологічну нішу?	[2] с.77-78
8	Дати пояснення співвідношення між площею геосистем і ландшафтно-екологічними амплітудами і нішами.	[2] с.79-80
9	Дати визначення стійкості ландшафту.	[2] с.83
10	Як проводиться «жорстке» ландшафтне регулювання?	[2] с.85-86
11	На які групи можна поділити природні ресурси за класифікацією по природним групам?	[2] с.92
12	На які групи можна поділити природні ресурси за класифікацією по особливості відтворювання?	[2] с.92
13	Що таке бонітування ґрунтів?	[2] с.99
14	Згідно класифікації Мількова Н.Ф. скільки виділяють класів антропогенних ландшафтів?	[2] с.100
15	Що таке лісогосподарський ландшафт? На які три групи поділяються ліси?	[2] с.101
16	На які три смуги поділяється зона впливу водосховищ?	[2] с.102
17	Що таке сільськогосподарський ландшафт або агроландшафт?	[2] с.104
18	Що розуміють під оптимізацією природного середовища?	[2] с.113
19	Що є основним завданням оптимізації природного середовища?	[2] с.113
20	Які принципи організації території ландшафту виділяє О.Г. Ісаченко?	[2] с.114
21	Чим відрізняються агроєкосистеми від природних комплексів?	[2] с.118-119
22	Що таке агроландшафтний контур?	[2] с.120

23	Що таке агроландшафтний округ?	[2] с.121
24	Назвіть принципи формування агроландшафтів, які сформулював М.І. Лопрен	[2] с.121
25	Що розуміється під типізацією агроландшафтів?	[2] с.126
26	Дайте визначення ЕАА.	[2] с.128
27	Назвіть п'ять основних агроекологічних груп земель.	[2] с.128
28	Ким вперше було запропоновано розподіл земель за інтенсивністю прояву ерозійних процесів?	[2] с.131
29	Які заходи передбачає гідромеліорація ерозійнонебезпечних агроландшафтів?	[2] с.137-138
30	Що таке водозатримуючі вали?	[2] с.138

3.2 Модуль 3М-П1

Змістовний практичний модуль **3М-П1** включає виконання трьох практичних робіт: підготовка топографічних основ для складання ландшафтної карти, підготовка морфометричної карти форм рельєфу, підготовка морфометричної карти стрімкості схилів.

3.3.1 Вміння

Після виконання **3М-П1**, студенти повинні оволодіти наступними вміннями:

- підготовка картографічного матеріалу для складання ландшафтної карти;
- навчитися складати морфометричну карту форм рельєфу;
- навчитися складати карту стрімкості схилів (М 1:10000).

3.2.2 Питання для самоперевірки

1. Що являє собою топографічна карта?
2. Які умови позначення є на топографічній карті?
3. Який масштаб карти?
4. Оцінити точність визначення просторової інформації.
5. Що таке вододільне плато і вододіли і як їх виділяють на карті?
6. Які землі відносять до рівнинних?
7. Які бувають рівнини?
8. Що таке долина?
9. Які землі відносяться до плавнів та заплав?
10. Які землі віднесено до заболочених та боліт?
11. Що таке схил?
12. Як класифікують схили?
13. Що розуміють під поняттям схил?
14. Що таке стрімкість схилу?
15. Як визначається стрімкість схилу?

16. Що розуміють під поняттям закладання горизонталей та висота перетину рельєфу?
17. Для чого важливо знати стрімкість схилу при використанні земель?
18. Як стрімкість схилу визначається на топографічній карті?

3.3 Модуль ЗМ-П2

Змістовний практичний модуль **ЗМ-П2** включає виконання трьох практичних робіт: визначення експозиції схилів на досліджуваній території, аналіз карт ґрунтів та рослинності, побудова карти ландшафтів (на рівні місцевості).

3.4.1 Вміння

Після виконання **ЗМ-П2**, студенти повинні оволодіти наступними вміннями:

- навчитися складати морфометричну карту експозиції схилів;
- провести детальний аналіз карт ґрунтів та рослинності на досліджуваній території;
- навчитися складати карту ландшафтів на рівні місцевості

3.4.2 Питання для самоперевірки

1. Що таке експозиція схилів?
2. Які експозиції схилів ви знаєте?
3. Як виділяється експозиція схилу?
4. Зробити короткий аналіз виділених ареалів на досліджуваній території.
5. Які фактори приймають участь у ґрунтоутворенні?
6. Які ґрунти характерні для території України? Їх географія.
7. Зробити аналіз поширення ґрунтів та рослин на досліджуваній території.
8. Дати визначення понять «ландшафт», «місцевість», «урочище» та «фація».
9. Що являють собою синтетичні карти?
10. Назвати етапи складання ландшафтної карти.
11. Що таке «легенда» до карти і зміст легенди до карти ландшафтів?
12. Основні прийоми складання ландшафтної карти на рівні місцевості.
13. Основні правила складання ландшафтної карти.

4 ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л1

1. Хто вперше використав термін «ландшафт»? *Джерело №2, с. 7.*

2. Хто першим запропонував чотири ієрархічні рівні природничого поділу земної поверхні, одним з яких був названий ландшафт: Erdteile (частина світу) – Lander (країни) – Landschaften (ландшафти) – Ortlichkeiten (місцевості)? Джерело №2, с. 7.
3. Які вчені вперше запропонували термін «Ландшафтознавство»? Джерело №2, с. 8.
4. Перший етап в історії розвитку ландшафтознавства – це... Джерело №2, с. 11.
5. Другий етап в історії розвитку ландшафтознавства – це ... Джерело №2, с. 12
6. Третій етап в історії розвитку ландшафтознавства – це ... Джерело №2, с. 15
7. Міждисциплінарний фрактальний підхід ... Джерело №2, с. 20
8. Синергетичний підхід ... Джерело №2, с. 20-21
9. Ноосферологічний підхід... Джерело №2, с. 21
10. Пасіонарний підхід... Джерело №2, с. 21
11. Перспективними напрямками ландшафтознавчих досліджень є: Джерело №2, с. 21-22
12. Відповідно до регіональної трактовки ландшафт – це... Джерело №2, с. 25
13. Відповідно до типологічної трактовки ландшафт – це... Джерело №2, с. 25
14. Відповідно до загальної трактовки ландшафт – це ... Джерело №2, с. 25
15. До ландшафтоутворюючих факторів відносяться ... Джерело №2, с. 26
16. До зовнішніх процесів відносять... Джерело №2, с. 26
17. До внутрішніх процесів відносять... Джерело №2, с. 26
18. Біохімічні процеси проходять у... Джерело №2, с. 26
19. Взаємодія ландшафтоутворюючих факторів відбивається в основних фізико-географічних процесах: ... Джерело №2, с. 27
20. До складових частин окремих сфер географічної оболонки відносять: Джерело №2, с. 27
21. Земну кору складають породи складають породи... Джерело 2, с. 29
22. В атмосфері міститься... Джерело №2, с. 29
23. Товщина земної кори під рівниною... Джерело №2, с. 30
24. Мегарельєф (величезний) - це... Джерело №2, с. 30
25. Макрорельєф (великий) характеризує... Джерело №2, с. 30
26. Мезорельєф (середній) - це ... Джерело №2, с. 30
27. Мікрорельєф (малий) - це... Джерело №2, с. 30
28. Нанорельєф (маленький) - це ... Джерело №2, с. 31
29. Вододіл – це... Джерело №2, с. 31
30. Тальвег (водотік) – це... Джерело №2, с. 32
31. Схил – це... Джерело №2, с. 32
32. Основними класифікаційними критеріями класифікації природно-територіальних комплексів (ПТК) є: ... Джерело №2, с. 38
33. До тематичних карт відносять ... Джерело №2, с. 57
34. Вододільний простір – це ... Джерело №2, с. 59
35. Вододільне плато – це ... Джерело №2, с. 59
36. Заплава – це ... Джерело №2, с. 60
37. Болота – це ... Джерело №2, с. 60

38. Рівнини – це ... *Джерело №2, с.60*
39. Долина – це ... *Джерело №2, с.60*
40. Стрімкість схилу – це ... *Джерело №2, с.62*
41. Закладання горизонталей – це ... *Джерело №2, с.62*
42. Експозиція схилів – це ... *Джерело №2, с.63*

4.2. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л2

1. Принципова можливість інтеграції двох підходів в один обумовлена:
Джерело №2, с. 74
2. До основних властивостей геосистем відносяться ... *Джерело №2, с.75*
3. Екологічна амплітуда – це ... *Джерело №2, с.77*
4. Фізіологічна або потенційна амплітуда – це ... *Джерело №2, с.77*
5. Глобальний (планетарний) рівень (10^{14} – 10^{18} м²). *Джерело №2, с.80*
6. Субглобальний рівень (10^{10} – 10^{14} м²). *Джерело №2, с.80*
7. Регіональний рівень (10^7 – 10^{12} м²). *Джерело №2, с.80*
8. Хоричний (територіальний) рівень (10^4 – 10^8 м²). *Джерело №2, с.80*
9. Топічний (вертикальний) рівень (10^2 – 10^4 м²). *Джерело №2, с.81*
10. Субтропічний рівень (10^0 – 10^4 м²). *Джерело №2, с.81*
11. Умовно незмінні (первісні) ландшафти – ... *Джерело №2, с.83*
12. Слабозмінні ландшафти - ... *Джерело №2, с.83*
13. Порухнені ландшафти – ... *Джерело №2, с.83*
14. Культурні (перетворені, власне культурні) ландшафти – ... *Джерело №2, с.83*
15. Міський ландшафт – це ... *Джерело №2, с.100*
16. Лісогосподарський ландшафт – це ... *Джерело №2, с.101*
17. Водогосподарський ландшафт – це ... *Джерело №2, с.102*
18. Промисловий ландшафт – це ... *Джерело №2, с. 103*
19. Селищний ландшафт – це... *Джерело №2, с.103*
20. Рекреаційний ландшафт – це ... *Джерело №2, с.104*
21. Сільськогосподарський ландшафт або агроландшафт – це ... *Джерело №2, с.104*
22. На Україні прийнято такі рекомендації: *Джерело №2, с.107*
23. Кордон агроландшафтів – це... *Джерело №2, с.120*
24. Агроландшафтний контур – це... *Джерело №2, с.120*
25. Агроландшафтна місцевість ... *Джерело №2, с.121*
26. Агроландшафтний округ – *Джерело №2, с.121*
27. До фермових біогеоценозів відносяться... *Джерело №2, с.125*
28. Для характеристики агроландшафтних систем використовується така структура показників: ... *Джерело №2, с.126*
29. Вихідними картографічними матеріалами є ... *Джерело №2, с.126*
30. Під типізацією агроландшафтів розуміється ... *Джерело №2, с.128*
31. Виділення агроекологічних груп земель здійснюється за провідними агроекологічними факторами, що визначають ... *Джерело №2, с.127*
32. Польовий ландшафт із рівнинним типом місцевості. *Джерело №2, с.129*
33. Прибалочно-польовий агроландшафт із поперечно-прямими профілями схилів.
Джерело №2, с. 130

34. Польовий агроландшафт з розсіюючими (опуклими) водозборами, з різними експозиціями, з ділянками балкових земель, що примикають до них. *Джерело №2, с.130*
35. Балково-польовий агроландшафт із водозборами, що збирають, обмежений водороздільними лініями. *Джерело №2, с.130*
36. Балочно-польовий агроландшафт. *Джерело №2, с.130*
37. Організація території – це... *Джерело №2, с.130*
38. Прямолінійно-прямокутна організація території застосовується... *Джерело №2, с.132*
39. Прямолінійно-контурна організація застосовується... *Джерело №2, с.132*
40. Контурно-меліоративна організація території проектується... *Джерело №2, с.132*

4.3. Контрольні питання до екзаменаційної контрольної роботи

1. Хто вперше використав термін «ландшафт»? *Джерело №2, с. 7.*
2. Хто першим запропонував чотири ієрархічні рівні природничого поділу земної поверхні, одним з яких був названий ландшафт: Erdteile (частина світу) – Lander (країни) – Landschaften (ландшафти) – Ortlichkeiten (місцевості)? *Джерело №2, с. 7.*
3. Які вчені вперше запропонували термін «Ландшафтознавство»? *Джерело №2, с. 8.*
4. Перший етап в історії розвитку ландшафтознавства – це... *Джерело №2, с. 11.*
5. Другий етап в історії розвитку ландшафтознавства – це ... *Джерело №2, с. 12*
6. Третій етап в історії розвитку ландшафтознавства – це ... *Джерело №2, с.15*
7. Міждисциплінарний фрактальний підхід ... *Джерело №2, с.20*
8. Синергетичний підхід ... *Джерело №2, с.20-21*
9. Ноосферологічний підхід... *Джерело №2, с.21*
10. Пасіонарний підхід... *Джерело №2, с.21*
11. Перспективними напрямками ландшафтознавчих досліджень є: *Джерело №2, с.21-22*
12. Відповідно до регіональної трактовки ландшафт – це... *Джерело №2, с.25*
13. Відповідно до типологічної трактовки ландшафт – це... *Джерело №2, с.25*
14. Відповідно до загальної трактовки ландшафт – це ... *Джерело №2, с.25*
15. До ландшафтоутворюючих факторів відносяться ... *Джерело №2, с.26*
16. До зовнішніх процесів відносять... *Джерело №2, с.26*
17. До внутрішніх процесів відносять... *Джерело №2, с.26*
18. Біохімічні процеси проходять у... *Джерело №2, с.26*
19. Взаємодія ландшафтоутворюючих факторів відбивається в основних фізико-географічних процесах: ... *Джерело №2, с.27*
20. До складових частин окремих сфер географічної оболонки відносять: *Джерело №2, с.27*
21. Земну кору складають породи складають породи... *Джерело 2, с.29*
22. В атмосфері міститься... *Джерело №2, с.29*
23. Товщина земної кори під рівниною... *Джерело №2, с.30*
24. Мегарельєф (величезний) - це... *Джерело №2, с.30*

25. Макрорельєф (великий) характеризує... *Джерело №2, с.30*
26. Мезорельєф (середній) - це ... *Джерело №2, с.30*
27. Мікрорельєф (малий) - це... *Джерело №2, с.30*
28. Нанорельєф (маленький) - це ... *Джерело №2, с.31*
29. Вододіл – це... *Джерело №2, с.31*
30. Тальвег (водотік) – це... *Джерело №2, с.32*
31. Схил – це... *Джерело №2, с.32*
32. Основними класифікаційними критеріями класифікації природно-територіальних комплексів (ПТК) є:... *Джерело №2, с.38*
33. До тематичних карт відносять ... *Джерело №2, с.57*
34. Вододільний простір – це ... *Джерело №2, с.59*
35. Вододільне плато – це ... *Джерело №2, с.59*
36. Заплава – це ... *Джерело №2, с.60*
37. Болота – це ... *Джерело №2, с.60*
38. Рівнини – це ... *Джерело №2, с.60*
39. Долина – це ... *Джерело №2, с.60*
40. Стрімкість схилу – це ... *Джерело №2, с.62*
41. Закладання горизонталей – це ... *Джерело №2, с.62*
42. Експозиція схилів – це ... *Джерело №2, с.63*
43. Принципова можливість інтеграції двох підходів в один обумовлена:
Джерело №2, с. 74
44. До основних властивостей геосистем відносяться ... *Джерело №2, с.75*
45. Екологічна амплітуда – це ... *Джерело №2, с.77*
46. Фізіологічна або потенційна амплітуда – це ... *Джерело №2, с.77. Глобальний (планетарний) рівень (10^{14} – 10^{18} м²). *Джерело №2, с.80**
47. Субглобальний рівень (10^{10} – 10^{14} м²). *Джерело №2, с.80*
48. Регіональний рівень (10^7 – 10^{12} м²). *Джерело №2, с.80*
49. Хоричний (територіальний) рівень (10^4 – 10^8 м²). *Джерело №2, с.80*
50. Топічний (вертикальний) рівень (10^2 – 10^4 м²). *Джерело №2, с.81*
51. Субтропічний рівень (10^0 – 10^4 м²). *Джерело №2, с.81*
52. Умовно незмінені (первісні) ландшафти – ... *Джерело №2, с.83*
53. Слабозмінені ландшафти - ... *Джерело №2, с.83*
54. Порухнені ландшафти – ... *Джерело №2, с.83*
55. Культурні (перетворені, власне культурні) ландшафти – ... *Джерело №2, с.83*
56. Міський ландшафт – це ... *Джерело №2, с.100*
57. Лісогосподарський ландшафт – це ... *Джерело №2, с.101*
58. Водогосподарський ландшафт – це ... *Джерело №2, с.102*
59. Промисловий ландшафт – це ... *Джерело №2, с. 103*
60. Селищний ландшафт – це... *Джерело №2, с.103*
61. Рекреаційний ландшафт – це ... *Джерело №2, с.104*
62. Сільськогосподарський ландшафт або агроландшафт – це ... *Джерело №2, с.104*
63. На Україні прийнято такі рекомендації: *Джерело №2, с.107*
64. Кордон агроландшафтів – це... *Джерело №2, с.120*
65. Агроландшафтний контур – це... *Джерело №2, с.120*
66. Агроландшафтна місцевість ... *Джерело №2, с.121*

67. Агроландшафтний округ – Джерело №2, с.121
68. До фермових біогеоценозів відносяться... Джерело №2, с.125
69. Для характеристики агроландшафтних систем використовується така структура показників: ... Джерело №2, с.126
70. Вихідними картографічними матеріалами є ... Джерело №2, с.126
71. Під типізацією агроландшафтів розуміється ... Джерело №2, с.128
72. Виділення агроекологічних груп земель здійснюється за провідними агроекологічними факторами, що визначають ... Джерело №2, с.127
73. Польовий ландшафт із рівнинним типом місцевості. Джерело №2, с.129
74. Прибалочно-польовий агроландшафт із поперечно-прямими профілями схилів. Джерело №2, с. 130
75. Польовий агроландшафт з розсіюючими (опуклими) водозборами, з різними експозиціями, з ділянками балкових земель, що примикають до них. Джерело №2, с.130
76. Балково-польовий агроландшафт із водозборами, що збирають, обмежений водороздільними лініями. Джерело №2, с.130
77. Балочно-польовий агроландшафт. Джерело №2, с.130
78. Організація території – це... Джерело №2, с.130
79. Прямолінійно-прямокутна організація території застосовується... Джерело №2, с.132
80. Прямолінійно-контурна організація застосовується... Джерело №2, с.132
81. Контурно-меліоративна організація території проектується... Джерело №2, с.132

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна

1. Ляшенко Г.В. Ландшафтознавство: навчальний посібник. Одеса: «Центр Медіа», 2011. 79 с.
2. Ляшенко Г.В., Данілова Н.В. Ландшафтознавство. Одеса, ОДЕКУ, 2022. 143 с. URL: <http://eprints.library.odku.edu.ua/id/eprint/11036>
3. Гродзинский М.Д. Основы ландшафтной экологии. Київ: Либідь, 1993. 224 с. URL: https://www.studmed.ru/view/grodzinskiy-md-osnovi-landshaftnoyi-ekologii_b934c95cb97.html (дата звернення 23.04.2022)
4. Воловик В.М. Ландшафтознавство : курс лекцій. Вінниця: Твори, 2018. 254 с.
URL: http://library.vspu.net/bitstream/handle/123456789/2628/volovik_landshaftoznavstvo_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 01.05.2022)

Додаткова

5. Білявський Г.О. Основы земельной экологии. / Г.О. Білявський, М.М. Падум, Р.С. Фурдуй. Київ: Либідь, 1995. 386с.

6. Міхелі С.В. Основи ландшафтознавства : курс лекцій для студентів географічних спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів. Київ-Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. 184 с.

URL: <https://studfile.net/preview/7296667/> (дата звернення 07.05.2022)

7. Петлін В.М. Концепції сучасного ландшафтознавства. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 351 с.

8. Дениsik Г.І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина І. Глобальне антропогенне ландшафтознавство. Вінниця: ПП «ТД Видавництво Едельвейс і К», 2012. 306 с.

URL: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_3/denisyk.pdf (дата звернення 11.05.2022)

9. Петлін В. Прикладне ландшафтознавство: підручник / В. Петлін, О. Міщенко. Луцьк: Вежа Друк, 2021. 328 с.

URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19725/1/prykladn_landshaft.pdf (дата звернення 17.05.2022)

10. Василега В.Д. Ландшафтна екологія: навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДУ, 2010. 303 с. URL: <https://studfile.net/preview/9753130/> (дата звернення 28.05.2022)

11. Гродзинський М.Д. Точки росту та напрямки розвитку українського ландшафтознавства. *Україна: географічні проблеми сталого розвит-ку*: зб. наук. праць. в 4-х т. ВГЛ «Обрій», 2004. Т. 1. С. 176–186.

12. Гродзинський М.Д. Савицька О.В. Ландшафтознавство: навчальний посібник. Київ: Київс. ун-тет, 2008. 319 с.

URL: <http://studcon.org/landshaftoznavstvo> (дата звернення 12.06.2022)

13. Гродзинський М.Д. Ландшафтна екологія: підручник. Київ: Знання, 2014. 550 с.